

Korte mededelingen

Vroeg begin van leggen bij de Kokmeeuw *Larus ridibundus*

Spaans (1967) heeft er op gewezen dat de Kokmeeuw *Larus ridibundus* in grote delen van ons land heel wat eerder met het leggen van eieren begint dan in „het laatst van April”, zoals opgegeven in *De Nederlandsche Vogels* (Eykmán et al. 1944). Voor de jaren 1961-63 vermeldt Spaans voor kolonies op de Zuidhollandse eilanden data variërend tussen 10 april en 9 mei en voor die in Zuid- en Midden-Nederland tussen 15 april en 5 mei.

In recente jaren vond ik in een sterk groeiende broedkolonie nabij Amsterdam regelmatig de eerste eieren al in de eerste week van april. In 1981 werd een mijlpaal bereikt toen er al op 31 maart twee nesten met elk één ei waren. Deze legfels stonden niet op zichzelf. Zij waren wel degelijk de start van de kolonie. Zo waren er op 15 april bijna 2000 nesten, waarvan 1200 met eieren. Op 10 mei vond mijn laatste telling plaats: 3900 nesten waarvan 3400 met uitsluitend eieren en 270 met ten minste één jong.

Het lijkt er derhalve op dat er bij de Kokmeeuw een tendens tot eerder broeden bestaat. Een dergelijke trend is ook vastgesteld bij weidevogels: het broedseizoen van o.a. Grutto *Limosa limosa* en Kievit *Vanellus vanellus* is de laatste vijftig jaar ongeveer met twee weken vervroegd (Mulder 1972, Beintema 1979).

Summary

Early laying in the Black-headed Gull Larus ridibundus

On 31 March 1981 two Black-headed Gull nests with one egg each were found in a colony near Amsterdam (NH). On 15 April 1200 (out of 2000) nests contained eggs and on 10 May 3400 nests contained eggs and 270 had young (out of 3900 nests). This timing of laying is much earlier than previously reported for the Netherlands. It might indicate a trend for earlier breeding, which has been recorded also in several waders (e.g. Black-tailed Godwit *Limosa limosa* and Lapwing *Vanellus vanellus*; Mulder 1972, Beintema 1979).

Literatuur

BEINTEMA A. J. 1979. Recent changes in timing of breeding of inland breeding wader species (meadowbirds) in the Netherlands. *Wader Study Group Bull.* 26: 25.

EYKMAN C. et al. 1944. *De Nederlandsche Vogels*, 3 (8). Wageningse Bock- en Handelsdrukkerij, Wageningen.

MULDER T. 1972. *De Grutto in Nederland*. Wet. Meded. K. ned. natuurrh. Veren. 90.

SPAANS A. L. 1967. Enkele gegevens over het begin van de broedtijd van de Kokmeeuw (*Larus ridibundus*) in ons land. *Limosa* 40: 143-144.

J. Walters, Instituut voor Taxonomische Zoölogie (Zoölogisch Museum), Postbus 20 125, 1000 HC Amsterdam

Voorkomen en doortrek van de Zwarte Stern *Chlidonias niger* in het IJsselmeergebied

Om inzicht te krijgen in de aantallen Zwarte Sterns die tijdens de najaarstrek in het IJsselmeergebied voorkomen, zijn in augustus 1981 vijf tellingen gehouden. Eerder werden tellingen verricht in 1978, 1979 en 1980 (Mulder & Tanger 1980, Tanger 1981). Overdag is het niet mogelijk een beeld van de aanwezige aantallen te krijgen omdat de Zwarte Sterns dan verspreid over het IJsselmeergebied foerageren. Tegen de avond trekken ze massaal naar vaste slaapplekken. Tijdens deze gerichte slaaptrek is het goed mogelijk de sterns te tellen en kan er een schatting van het totaal aantal Zwarte Sterns worden verkregen.

In het IJsselmeergebied zijn twee slaapplekken aanwezig, namelijk op de Steile Bank (Friesland) en in de Oostvaardersplassen (Zuidelijk Flevoland). Een derde slaapplek van Zwarte Sterns die in het IJsselmeergebied foerageren, bevindt zich op het Balgzand (Waddenzee). De Zwarte Sterns die op de Steile Bank slapen, zijn vanaf de Friese kust geteld. Het tellen van de slaaptrek naar de Oostvaardersplassen leverde problemen op. Deze slaapplek is vanaf de Oostvaardersdijk niet zichtbaar en de Zwarte Sterns trekken dwars over de gehele lengte van deze dijk en ook over de Knardijk naar de slaapplek. Omdat het door gebrek aan tellers niet mogelijk was om de slaaptrek over de hele Oostvaardersdijk te tellen, zijn op enkele plaatsen langs de dijk de Zwarte Sterns die over een 500